

## چکیده:

خلیج فارس به عنوان یک راه آبی و دریایی از همان سپیده دم تاریخ ارزش فراوانی داشته و به مثابه برخوردارگاه تمدن‌های بزرگ خاورباستان پیشینه‌ای چندین هزار ساله دارد و مهم ترین خطه آبی منطقه است که علاوه بر پتانسیل های گوناگون فرهنگی، سیاسی و اقتصادی بآبهره مندی از منابع سرشار نفت و گاز از اهمیتی استراتژیک در تعاملات بین المللی برخوردار می باشد. مسیر توسعه استراتژیک (سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، امنیتی و محیطی) در حوزه خلیج فارس آن است که همه کشورهای خلیج فارس بپذیرند که به جای ادعاهای نادرست و تسلیم شدن به تحرکات خارجی، می توانند با شناخت نقاط مشترک ژئواکونومیکی و ژئوکالچر در صدد برطرف نمودن معضلات عدیده محیطی، امنیتی و نظامی در خلیج فارس برآیند. در این میان به نظری رسد که لزوم مقابله هماهنگ کشورهای حاشیه خلیج فارس با فعالیت های مخرب نظامی و سیاسی، راه نجات بسیاری از پتانسیل های طبیعی و انسانی این منطقه و نیز تبدیل آن به منطقه صلح و امنیت پایدار بوده که تحقق آن نیازمند ایجاد بسترهای همگرایی فکری و عملی در میان کشورهای همجوار این حوزه است. لذا با شرایط جدید ژئوپلیتیکی که در خلیج فارس ایجاد گردیده است، مسئله اساسی در این پژوهش تبیین نقاط تلاقی ژئواکونومی و ژئوکالچر در حوزه ژئوپلیتیکی خلیج فارس می باشد که پاسخ به این مهم موضوع مورد تحقیق در این پایان نامه می باشد. این پژوهش با روش توصیفی و تحلیلی با استفاده از نرم افزار GIS در پی اثبات یا رد فرضیه هایی که عبارتند از: نقاط تلاقی ژئواکونومی و ژئوکالچر منطقه خلیج فارس بر اساس دو فاکتور منابع عظیم انرژی و اسلام شکل می گیرد و نیز شناخت و بکارگیری نقاط تلاقی ژئواکونومیک و ژئوکالچر در منطقه خلیج فارس عامل مؤثر همگرایی است، می باشد. اهداف تحقیق نیز عبارتند از: تبیین موقعیت ژئواکونومیک و ژئوکالچر منطقه خلیج فارس؛ شناسایی مولفه های تاثیرگذار بر جایگاه ژئواکونومیک و ژئوکالچر منطقه استراتژیک خلیج فارس؛ تبیین موانع تحقق اهداف مشترک ژئواکونومی و ژئوکالچر کشورهای منطقه خلیج فارس؛ تبیین نقاط مشترک ژئواکونومیک و ژئوکالچر جهت اتحاد منطقه ای؛ تبیین موقعیت جغرافیایی تأثیر گذار بر توسعه ژئواکونومی و ژئوکالچر منطقه خلیج فارس؛ لذا، مزیت های نوین ژئوپلیتیکی خلیج فارس با زیر مجموعه های استراتژیک خود در حوزه های ژئواکونومی و ژئوکالچر، می تواند در ایجاد صلح و امنیت و همگرایی منطقه ای مؤثر باشد، ضرورتها و الزامات کنونی در توسعه همکاریهای کشورهای حوزه خلیج فارس موجبات تأمین بهینه منافع داخلی و خارجی کشورهای این حوزه را فراهم می آورد.

## واژگان کلیدی:

خلیج فارس، ژئوپلیتیک، ژئواکونومی، ژئوکالچر، همگرایی، اسلام